

könyv
könyvtár
könyvtáros

2001
március

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

10. évfolyam 3. szám

2001. március

Tartalom

Könyvtárpolitika

Bariczné Rózsa Mária: Központi támogatások felhasználásának ellenőrzése: tájékoztató és összegzés 118 települési könyvtár szakértői vizsgálatáról ... 3

Műhelykérdések

Lukáts János: Szerkezet és tartalom. Kísérlet a magyarországi nemzetiségek könyvkiadásának elemzésére 1990–1999 22

História

Kozmáné Sike Emese: Bod Péter, a magyar könyvek rokonszenves szerelmese 36

Bálint Gábor: Az Uj Idők Lexikona (1936–1942) 46

Könyv

Információ–kommunikáció–nyelv 50

Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz 53

From the contents

Mária Baricz-Rózsa: The use of central support; summary report of the expert examination of 118 public libraries (3);

János Lukáts: Structure and contents. Analysis of the book-publishing of nationalities living in Hungary, 1990–1999 (22)

Cikkeink szerzői

Bálint Gábor, az ELTE BTK Központi Könyvtárának munkatársa; *Bariczné Rózsa Mária*, a Könyvtárellátó Kht. könyvtári menedzsere; *Kozmáné Sike Emese*, a Debreceni Egyetem tanszéki könyvtárosa; *Lukáts János*, az ORTT könyvtárvezetője

Szerkesztőbizottság:

Biczák Péter (elnök)

**Borostyániné Rákóczi Mária, Kenyéri Kornélia,
Poprády Géza, dr. Tóth Elek**

Szerkesztik:

Győri Erzsébet, Sz. Nagy Lajos, Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791

Közreadja: az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, az Országos Széchényi Könyvtár

Felelős kiadó: **Monok István**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Technikai szerkesztő: **Korpás István**

Nyomta az ETO-Print Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: **Balogh Mihály**

Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív.

Lapunk megjelenését támogatja a
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Terjeszti az Országos Széchényi Könyvtár
Előfizetési díj 1 évre 3600 forint. Egy szám ára 300 forint
HU-ISSN 1216-6804

Központi támogatások felhasználásának ellenőrzése: tájékoztató és összegzés 118 települési könyvtár szakértői vizsgálatáról

Az önkormányzati könyvtárak többféle címen is részesülhetnek központi támogatásból. Ezek közül két olyan támogatási forma is van, amely nem a Magyar Államkincstáron (és a sokszor elátkozott programfinanszírozáson) keresztül jut el a könyvtárakba, s melyekre az általános szerződés-kötési szabályokat nem alkalmazzuk:

- az egyik a Belügyminisztérium fejezeti kezelésű előirányzatai között, központosított előirányzatként szereplő, ún. érdekeltség-növelő,
- a másik a szaktárca költségvetéséből biztosított, a „Könyvtárpártoló Önkormányzat” cím elnyerésével járó

támogatás.

Az elmúlt év novemberében a kulturális tárca szakértői vizsgálatot indított az utóbbi három évben e forrásokból átutalt támogatások felhasználásának ellenőrzésére. A szakértői jelentések alapján a vizsgálatról az alábbiak összegzést készítettük:

A belügyminisztérium költségvetésében szereplő központosított előirányzatról a kulturális tárca számára *nem kell* elszámolást küldeni, felhasználását a helyi önkormányzatok könyvtári és közművelődési érdekeltség-növelő támogatásáról szóló 15/1998. (III. 31.) MKM rendelet szerint kell lebonyolítani („úgy, hogy a tényleges felhasználás ellenőrizhető legyen”). Az elszámolás az államháztartási rendszer működéséről szóló, többször módosított 217/1998. (XII.31.) Korm. rendelet 4. sz. mellékletében közölt űrlapok kitöltésével történik, melyeket az önkormányzatoknak a területileg illetékes TÁKISZ-okhoz kell elküldeniük. A „Könyvtárpártoló Önkormányzat” cím „jutalmáról” viszont a kulturális tárca könyvtári osztályának kell elszámolni: minden évben levélben közöltük, hogy a kiutalt támogatásról az önkormányzat mikorra küldjön szöveges beszámolót és számlamásolatokat. Az elszámolásokat minden évben figyelemmel kísértük, szükség esetén felszólítást küldtünk a hiány pótlására.

A felhasználások ellenőrzését nagy mértékben elősegítették a megyei könyvtárak igazgatói és munkatársai is, akik tájékoztatásunk alapján a gyakorlatban is nyomon követték a fejlesztések megvalósítását, s jelzéseik következtében többször is előfordult, hogy egy-egy önkormányzat figyelmét még az elszámolási határidő előtt külön is felhívtuk arra, hogy köteles gondoskodni a támogatás rendeltetésszerű

felhasználásáról. Mindemellett e két támogatási forma lebonyolítójaként néhány helyen azzal kellett szembesülnöm, hogy az adott támogatást nem arra fordították, amire szántuk (esetleg nem is a könyvtár fejlesztésére használták fel).

A Könyvtárpártoló Önkormányzat cím elnyerésére kiírt pályázat 1996-tól létezik. Ezen a címen

1996-ban 23 helyi önkormányzatnak 7,2 millió Ft-ot,

1997-ben 114 helyi önkormányzatnak 26,5 millió Ft-ot,

1998-ban 42 helyi önkormányzatnak 20 millió Ft-ot,

1999-ben 53 helyi önkormányzatnak 20 millió Ft-ot,

2000-ben 44 helyi önkormányzatnak 20 millió Ft-ot

utaltattunk át.

Az érdekeltség-növelő támogatás címén rendelkezésre álló forrást az éves költségvetési törvény határozza meg. Ennek alapján

1998-ban 2084 helyi önkormányzatnak 200 millió Ft-ot,

1999-ben 2217 helyi önkormányzatnak 246 millió Ft-ot,

2000-ben 1541 helyi önkormányzatnak 284 millió Ft-ot

utaltattunk át.

Az 1997. évi CXL. (kulturális) tv. szerint e forrásból csak azok az önkormányzatok részesedhetnek, melyeknek könyvtára a nyilvános könyvtárak jegyzékén szerepel. A 2000. év ebből a szempontból átmeneti évnak számított: a jegyzék összeállításának elhúzódása miatt 2000-ben mindenki megkapta a támogatást, aki jelentkezett a jegyzékre. 2001-ben azonban a kulturális tárcának már ragaszkodnia kell az előíráshoz. Azok, akik még nem kerültek fel, de ez évben szeretnének e támogatásból részesedni, legkésőbb április végéig kérhetik felvételüket (remélhetőleg február 20-ig a megyei könyvtárba bejelentették az elmúlt évi gyarapítás összegét). Mivel a támogatás csak a könyvtár állománygyarapításának fejlesztésére használható fel, ezért a tényleges felhasználások kontrollját jelenti a következő évi jelentés a gyarapítás összegéről, illetve a külön beküldött statisztikai adatszolgáltatás, továbbá az önkormányzatok jelentései a központosított előirányzatok felhasználásáról. Az adatok alapján összességében megnyugtatónak láthatjuk a felhasználást, mert a különböző adatsorok nagyjából azonosak. Szabó Ferenc, a Könyvtári Intézet munkatársa azonban minden évben részletes kimutatást is készít az esetleges eltérésekről.

A szakértői vizsgálatba bevont településeket mindezek alapján az alábbi szempontok mérlegelésével választottuk ki:

- a Könyvtári Intézet kimutatása szerint 1999-ben kevesebbet gyarapítottak, mint amennyi támogatást kaptak (többnyire kistelepülésekről és kb. 3-4 ezer forintos eltérésekről van szó, a problémát az jelenti inkább, hogy a központi támogatás mellé nem társítottak saját forrást a beszerzésre, s így a következő évben már nem kaphatnak központi támogatást);
- a Könyvtári Intézet kimutatása alapján jelentős eltérés van az érdekeltség-növelő támogatásra és a statisztikai jelentésre beküldött adatok között (külön kigyűjtöttük azokat, amelyek a minisztériumtól egy adott évben aránylag jelentős támogatást kaptak, s a következő évben nem jelentettek statisztikát);

- a Könyvtári Osztály kimutatása alapján az adott településtípusban az átlagosnál több támogatást kaptak, esetleg többféle címen is (érdekeltségnevelő automatizmus+felzárkóztató pályázat+Könyvtárpártoló Önkormányzat), illetve a lehetségesnél jóval kevesebbet kaptak (ez esetben a szakértő elsődleges feladata az, hogy tisztázza, miért nem képes a könyvtár megszerezni a lehetséges támogatást);
- a megyei könyvtárak igazgatói bármely támogatási forma vonatkozásában konkrét vizsgálatot javasoltak.

A négy szempont alapján több mint 300 település került fel az első listánkra. Ebből többszöri válogatás eredményeként 118 maradt, 52 város és 66 község. A többi a következő évi vizsgálati programba javasoltuk felvenni. Az ellenőrzés csak a települési önkormányzatokat érintette, mert a megyei önkormányzatok (és a főváros) érdekeltsegnövelő támogatásának felhasználását a telematikai és az Országos Dokumentumellátó Rendszer fejlesztésére kapott támogatásokkal együtt vizsgálja a minisztérium.

A vizsgálat elvégzésére a könyvtári szakértői engedéllyel rendelkezők közül többnyire megyei vagy városi könyvtárak igazgatóit, munkatársait kértük fel: dr. Arató Antal, Székesfehérvár; Balogh Ferencné, Veszprém; Belgyár Lászlóné, Debrecen; Bertalanné Kovács Piroska, Szolnok; Czupi Gyula, Nagykanizsa; Engel Tibor, Eger; Farkas Márta, Eger; Gellér Ferencné dr., Debrecen; Gubuczné Tomor Mária, Kisújszállás; Győri Erzsébet, Budapest; Gyüszí László, Tata; Halász Magdolna, Sárospatak; Jakab Béláné, Cegléd; Kiss Gábor, Zalaegerszeg; Kiss Jenő, Budapest; Kovácsné Mogyorósi Erika, Érd; Madarászné Szakmáry Katalin, Veszprém; Ramháb Mária, Kecskemét; dr. Szabó Imréné, Győr; Száraz Istvánné, Budapest; Tuba László, Győr.

Mindannyian más-más megyébe látogattak el, mint ahol élnek és dolgoznak. Feladatuk azt is, hogy általános tájékoztatást adjanak az 1997. évi CXL. tv. alapján kiadott jogszabályokról, a nyilvános könyvtárak jegyzékéről, továbbá a különböző támogatási lehetőségekről (ezek elnyerésének feltételeiről). A szakértők közé felkértük Száraz Istvánnét, a Belügyminisztérium munkatársát is, aki a NKÖM-től átveszi és a TÁKISZ-okhoz továbbítja az utalandó összegek listáját. Őt elsősorban azzal bíztuk meg, hogy az önkormányzatok elszámolásairól készítsen összegzést. Emellett járt öt településen is, ahol – könyvtári szakértővel együtt – a gyakorlatban is láthatta a támogatás felhasználását. Tájékoztatása szerint ilyen vizsgálati programra (amely a központosított előirányzatok felhasználását ellenőrzi) Magyarországon eddig még nem került sor. Tapasztalatainkat tehát a Belügyminisztérium valószínűleg más ágazatok finanszírozási programjainak lebonyolításához is hasznosíthatja majd.

A „kijárási” előtt legelőször is megbeszélést tartottunk a szakértőkkel. Itt kiosztottuk a könyvtárakra vonatkozó összes hatályos jogszabályt, tájékoztattuk őket a finanszírozási programokról, a nyilvános könyvtárak jegyzékével és az alapító okiratokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról, tisztáztuk a vizsgálat szempontjait és közösen eldöntöttük, hogy ki melyik megyébe látogat.

A megbeszélés után a vizsgálati programot engedélyeztettük a tárca vezetőivel (és jóváhagyattuk a szakértői vizsgálat költségeit), majd minden polgármester (jegyző) számára egyedi értesítést küldtünk a vizsgálat megkezdéséről. A megyei könyvtárak igazgatóit soros értekezletükön tájékoztattuk arról, hogy területükön mely településekre küldünk szakértőt, és kértük őket, hogy adjanak meg minden segítséget számukra. A szakértőknek pedig kiküldtük a következő segédanyagokat: a települések listáját (megyénként és betűrendben), feltüntetve a támogatások jogcímeit és összegeit (lásd. melléklet); az egyes települések dossziéját (melyben az elmúlt években beadott pályázatokat, a támogatások elszámolásait és egyéb eseti információkat gyűjtöttünk össze); kimutatást az egyes települési könyvtárak „viszonyáról” a nyilvános könyvtárak jegyzékéhez (jelentkeztek és felvettük; jelentkeztek, de nem tudtuk felvenni és levelet kell írunk számukra; nem is jelentkeztek); a könyvtáraknak az 1999. évi statisztikában nyilvántartott adatait; a polgármesterek (jegyzők), a megyei könyvtárak és a felkért szakértők név- és címjegyzékét (telefonszámát); a polgármestereknek írt levelek másolatát.

A VIZSGÁLAT SZEMPONTJAI

- a könyvtár szolgáltatóképességének rövid jellemzése: működik-e, van-e könyvtáros stb.,
- a könyvtár költségvetésének elemzése: van-e önálló költségvetés, illetve van-e elkülönített címen a könyvtári szolgáltatás biztosítására tervezett összeg, hogyan kezelték a központi támogatást (megemelték-e az előirányzatot), a támogatás céljára szerepelt-e saját előirányzat is, ki döntött a felhasználásról stb.,
- az elmúlt év során kapott központi támogatások konkrét egyeztetése,
- ezek felhasználásának leírása: a Könyvtárpártoló Önkormányzat címmel járó támogatás esetében egybevetése a beküldött szöveges beszámolóval, illetve az érdekeltségnövelő támogatás esetében annak összegzése, hogy a támogatásból konkrétan milyen tartalmú és típusú dokumentumokat vásároltak.

A vizsgálati jelentést a szakértők az előre megadott két nagy fejezetben készítették el: településenként rögzítették a szempontok alapján tett megállapításokat, majd általánosságban összegezték a tapasztalatokat és a szükséges módosítási javaslatokat.

Minden szakértő elkészítette jelentését a fenti elvárásoknak megfelelően. Ezekből a következő megállapítások vonhatók le:

A VIZSGÁLAT EREDMÉNYE

I. A könyvtárak szolgáltatóképessége

A szakértőkkel történt előzetes konzultáción tisztáztuk, hogy *nem* szakfelügyeleti vizsgálatot végeznek, felhatalmazásuk csak egy konkrét területre, a támogatások felhasználására irányul. E támogatások célja azonban végső soron minden esetben az olvasók szolgálatának elősegítése volt, ezért vizsgálati anyagukban összeg-

zésszerűen rögzíteniük kell azt is, hogy a könyvtár az olvasók számára képes-e folyamatosan biztosítani szolgáltatásait (hiszen hiába adunk több százezer forintot dokumentumvásárlásra, és hiába kezeli a könyvtáros ezeket az adatokat szabályszerűen, ha ki sem nyitja a könyvtárt, mert pl. nem tud fűteni).

A 118 könyvtár 99%-a folyamatos szolgáltatást biztosít olvasói számára. Közülük egy 433 lakosú, Baranya megyei kis faluban – ahol sem iskola, sem óvoda nincsen – jelenleg nem találnak olyan embert, aki a könyvtárt működtetné (Somogyhatvan). Szünetel továbbá a könyvtár Bodrogon, de azért, mert épületét felújítják. Hamarosan megszépült környezetben fogadhatja olvasóit (a berendezést már megvásárolták és folyamatosan gyarapítják a gyűjteményt). Két könyvtár is van, amely az elmúlt év során hosszabb ideig zárva tartott, elsősorban a könyvtáros betegsége miatt (Páty, Örkény), s most nehéz újból beszoktatni az olvasókat. A jelentések is azt igazolták, hogy kistelepülések (1000 lakos alattiak) esetében ma már szinte általánosnak számít, hogy a könyvtáros (aki többnyire tiszteletdíjas) hetente egy-két órát tartja nyitva a könyvtárt, viszont bármikor rendelkezésre áll bárkinek (pl. Szelő). A nagyobb települések esetében több helyen olvashattuk a szakértő nemtetszését a nyitva tartási idő megállapításának módjáról. Van olyan település, ahol a heti *öt napon négyféle* időtartamban áll olvasói rendelkezésére a könyvtár (ember legyen a talpán, aki ezt képes megjegyezni). Összességében a vizsgált települések könyvtárai a szolgáltatás minősége szempontjából az országos átlagnál jobb képet mutatnak. De ez el is várható tulajdonképpen, hiszen nagy részük jelentős támogatást nyert a Könyvtárpártoló Önkormányzat pályázaton, melyet a könyvtár technikai-műszaki fejlesztésére kellett fordítani. Ezen túlmenően azonban idézendőnek tartom *Gyüsi László* gondolatait is: „A vizsgált települések könyvtárosai szívüket, lelküket áldozzák a könyvtárakért, az olvasókért. A hivatalos nyitva tartáson túl szinte bármikor kérhetik őket, hogy álljanak az olvasók rendelkezésére. Mindezt tapasztaltam a kistelepülésen és a városban is”. Van azonban két olyan könyvtár is, ahol a „könyvtárosok” teljes szakértelmének hiányáról olvashatunk beszámolót. Két kicsi településről van szó, ahol a könyvtár ugyan folyamatosan „üzemel”, de pl. a leltárkönyvek helyett az egyik helyen 3 kockás, a másik helyen 2 vonalas füzetbe vezetik be a vásárolt könyvek adatait. E könyvtárak esetében a megyei könyvtárak azonnali segítségére van szükség.

II. A könyvtárak költségvetése

Önállóan gazdálkodó költségvetési szervként 8 könyvtár működik (Battonya, Cegléd, Dévaványa, Dombóvár, Gyöngyös, Nagykálló, Siófok és Tapolca). A többség részben önállóan gazdálkodó, teljes jogkörű intézmény, melyek gazdálkodási feladatait legtöbb esetben a polgármesteri hivatal végzi. E két csoportban a könyvtár vezetője javaslatot tehet a következő évi költségvetésre, bevonják az „alkudozási” folyamatba, és a jóváhagyott (valamint a központból kapott) összegeket saját belátása szerint költheti el. Problémák leginkább az összevont intézmény keretében működő könyvtárak esetében adódnak, ahol a könyvtáros nem tudja, hogy joga lenne látni a költségvetést és beleszólni annak alakításába. Külön csoportot képeznek azok a kistelepülésen működő könyvtárak, ahol a könyvtár

létezése nincs tisztázva és dokumentálva, fenntartási költségei a polgármesteri hivatal költségvetésében nincsenek elkülönítve (ezért többnyire nem jelentkeztek a nyilvános könyvtárak jegyzékébe történő felvételre sem). Jobbik esetben a könyvtáros legalább novemberben értesül arról, hogy elkölthet 10 vagy 50 ezer forintot állománygyarapításra. Rosszabbik esetben erről nem is értesül, hanem a hivatalban vagy az összevont intézmény más szervezeti egységeiben dolgozók egyszerűen elköltik a könyvtár pénzét: adótanácsadóra, jogszabálygyűjteményre, napilapokra vagy esetleg a Kismama című hetilapra (a példákat a szakértői jelentésekből idézem). Ilyen, illetve ehhez hasonló szabálytalanságokról hat település esetében számoltak be a szakértők. Itt a minisztériumnak lépnie kell. Mélységesen egyetértve *dr. Arató Antallal* azt javaslom, hogy szólítsák fel a jegyzőt: az elmúlt év(ek)ben „átcsoportosított” összegeket „forgassák vissza” a könyvtár számára, tehát a hiányzó összeggel emeljék meg a könyvtár költségvetését, és biztosítsák, hogy a jövőben csak a könyvtáros szerzeményezhessen, s a megvásárolt dokumentumok mindegyikét szabályosan leltározzák be a könyvtár gyűjteményébe. Erről a jegyző 30 napon belül készítsen igazoló jelentést. Ha ezt elmulasztja, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. 64. §-a alapján a kapott támogatást a jegybanki alapkamat kétszeresével együtt kell visszafizetnie a minisztérium számlájára. Ha nem fizetné vissza, akkor a minisztériumnak e paragrafus alapján joga van azonnali beszédési megbízással leemeltetni az önkormányzat számlájáról az összeget.

Az érdekeltségnövelő támogatás rendeltetésszerű (tehát a lakossági szolgáltatás fejlesztését szolgáló gyűjteménygyarapításra történő) felhasználását garantálhatja, ha a könyvtár önálló költségvetéssel rendelkezik. Ha nincs önálló költségvetése, akkor a könyvtárosnak legalább azt el kell érnie, hogy a könyvtárra költött összegeket (de legalábbis az állománygyarapítás összegét) a könyvtári tevékenység szakfeladatán könyveljék el (és ne a művelődési házén, vagy az iskoláén). *Kiss Gábor* erről így írt: „Ismét csak bebizonyosodott, hogy a rendszeres működésű, folyamatos szolgáltatásra berendezkedett könyvtárakat még a legjobb vezetők megléte mellett is állandóan fenyegeti a funkcionális bedarálás veszélye – akár a működési előirányzataik, akár a fejlesztési forrásaik felhasználását tekintve, de igaz ez a munkaidő felhasználására (esti, hétvégi igénybevételek) vagy más tevékenység végzésére, szabadságok kiadására is. Ragaszkodni kell tehát – a szolgáltatások biztonsága érdekében – az alapító okirathoz, az abban megjelölt alapfeladatokhoz, a belső viszonyokat rendező szervezeti és működési szabályzatokhoz és a külön soron tervezett költségvetési előirányzatokhoz – a támogatásoknál pedig a kötött, nyilvántartási kötelezettséggel terhelt felhasználáshoz. Ezek nélkül a garanciák nélkül a könyvtári szolgáltatások előbb-utóbb áldozatul eshetnek a helyi erők játékaik.” (Azt már csak halkán fűzöm hozzá: a fentebb jelzett hat település közül ötöt felvettünk a nyilvános könyvtárak jegyzékére, mert formailag szabályos alapító okiratot küldtek be. Egyre inkább úgy tűnik tehát számomra, hogy az alapvető garanciák kialakításánál leginkább fajsúlyos tényező a könyvtáros személyisége. E véleményt erősítik meg *Gubuczné Tomor Mária* szavai is, aki békési és borsodi tapasztalatai alapján írta: „Egy másik fontos tényező még a szakmailag képzett, elkötelezett könyvtáros, aki meghatározó szerepet tölt be ebben a rendszerben... A vizsgálat során teljesen nyilvánvalóvá vált, hogy a könyvtárvezetők

személyisége kifejezetten determinálóan hat a könyvtár településen betöltött helyzetére. Ha a vezető határozott, tájékozott és agilis, feltétlenül érvényesíteni tudja szakmai elképzeléseit is”.)

III. A kapott összegek

Mindenütt egyezett a minisztériumi nyilvántartás és a kapott támogatás – kivéve egy települést. Pusztacsaládra – a beérkezett adatok alapján – 1999-ben utaltattunk 41 eFt érdekeltségnövelő támogatást. Most a szakértő jelentette, hogy ezt az összeget a pusztacsaládi önkormányzat megkapta, de rögtön át is utalta a püski önkormányzathoz. Jelenleg még nyomozom ennek történetét: mikor, ki, milyen adatot és hová jelentett, és hogyan kerülhetett sor a második átutalásra a kulturális tárca tudta nélkül. Fel kell tehát hívnom mindenki figyelmét: az adatszolgáltatás sok kézen megy keresztül, így óhatatlanul követhet el hibát bármely, a lánc részeként dolgozó munkatárs, de ezek a hibák korrigálhatók, illetve korrigálandók. A folyamatban *döntési jogköre* viszont egyedül a kulturális tárcának van. Ezért ha bármilyen változtatásra van szükség, akkor legelőször a NKÖM Könyvtári Osztályát kell értesíteni és csak a NKÖM döntése szerint lehet a támogatást kezelni.

IV. A támogatások felhasználása

IV/a Könyvtárpártoló Önkormányzat

A 118 település közül az elmúlt években 48 kapta meg ezt a kitüntető címet és a melléklet szerinti támogatást. 1997-ben még úgy szólt a rendelkezés, hogy a kapott összeget a település kulturális életének fejlesztésére kell fordítani. 1998-tól a támogatás csak a könyvtár technikai–műszaki fejlesztését szolgálhatja.

A szakértők jelentései szerint e támogatást mind a 48 településen kivétel nélkül a könyvtár fejlesztésére fordították, és azt az önkormányzatok jelentős saját erővel is kiegészítették. Három (1000 lakos alatti) kistelepülésről tudunk, ahol az elnyert összegből állománygyarapításra is fordítottak. Az egyik helyen az önkormányzat észlelte ezt a „tévedését” és a következő évben „visszapótolta” a ráfordítást. Egy másik helyen – iskolával összevontan működő könyvtárról van szó – e forrásból hangszert is vásároltak (ami szerény véleményünk szerint nem igazán könyvtári alapfeladathoz kapcsolódó eszköz).

A többség (és ezek az aránylag nagyösszegű támogatást kapó önkormányzatok) viszont e támogatásból alapozta meg a könyvtárak elektronikai fejlesztését. De rendszerint jutott e forrásból függönyre, szőnyegre, fotelokra – tehát a berendezés otthonosabbá tételére is. A szakértők szerint kimagaslóan és látványosan jól hasznosították a támogatást: Balassagyarmat, Bóly, Csabrendek, Csorna, Perkáta, Nagyatád, Lengyeltóti és Piliscsév vezetői, illetve könyvtárosai. (*Kovácsné Mogyorósi Erika* így summázza tapasztalatait: „Piliscsév példája igazolja, hogy megvalósult mindaz, amiért ez a fajta központi támogatás ki lett találva”.) Többen jelzik azt is, hogy az önkormányzat pályázott ugyan, de nem kapta meg a címet, holott a szakértő szerint nagyon is megérdemelné. Figyelmükbe ajánljuk tehát a

jövendő kuratóriumi tagoknak Babarc, Badacsonytomaj, Mezőfalva és Szarvas könyvtárát.

IV/b Érdekeltségnövelő támogatás

Minden szakértő – szinte kivétel nélkül – hangsúlyozza: működő és megtartandó finanszírozási programról van szó. „Maga az a tény, hogy az önkormányzatoknak az elmúlt évben felhasznált összeg közlésével pályázniuk kell a támogatásra, már felhívja a figyelmüket arra a tényre, hogy még jobban számon tartsák ezt az előirányzatot, s a lehetőségeik szerint növeljék is, mint a vizsgált könyvtárak többségében ez meg is történt” – írja *dr. Arató Antal*. *Gyüszí László*, aki az árvíz sújtotta Borsod-Abaúj-Zemplén megyében járt, így fogalmaz: „Mindenek előtt az egész megye gazdasági helyzete lesújtó. Ebből adódóan a kultúrára, különös tekintettel a könyvtárakra kevés pénz jut. A kisebb települések lehetőségeikhez mérten igyekeznek legalább ezt a szolgáltatást fenntartani. Több esetben azt éreztem, hogy szinte erőn felül vállalnak. A központi támogatások elnyerése érdekében is teszik ezt. Sokat jelent számukra a néhány tízezer forintos támogatás is.” *Belgyár Lászlóné* szabolcsi körútja után a következőt állapítja meg: „a polgármesteri hivatalok – összegében keveslik ugyan –, de örülnek és köszönik a központosított támogatást. A programok lebonyolításával elégedettek, a szabályokat és az elszámolásokat egyszerűnek tartják. Gondoskodnak a támogatás időben történő átutalásáról és a rendeltetésszerű felhasználásról.” Hasonlóan pozitív véleményeket hallott *Gellér Ferencné* Csongrád megyében: „A kapott támogatások elkülönített kezelésével és elszámolási rendszerével az érintett önkormányzatok tisztában voltak, szabálytalanság egyetlen esetben sem volt tapasztalható”. *Kiss Jenő* Bács-Kiskun megyéről a következőket állapíthatta meg: „Az érdekeltségnövelő támogatás hatására szinte valamennyi vizsgált helyen (kivételesen Baja és Kunszentmiklós) ha kis mértékben is, de évről-évre növelték a helyi ráfordítást. Az önkormányzatok helyeslik ezt a támogatási formát”. *Győri Erzsébet* baranyai tapasztalatai alapján így fogalmaz: „Általános tapasztalatként jegyzem meg, hogy a központi források mindenütt felhajtó erőként hatnak, még ha elő is fordul, hogy a következő évben kevesebbet ad az önkormányzat. A könyvtári törvény egyik legfontosabb nyeresége e források megnyitása.” Ugyanezt erősíti meg *Ramháb Mária* is, Pest megyei látogatása után: „Mindenképpen megállapítható, hogy a Könyvtári törvény nagyon fontos forrást nyitott meg az érdekeltségnövelő támogatással. Tovább kell azonban vizsgálni annak lehetőségét, hogyan lehet a támogatást mindenhol a leghatékonyabban felhasználni. Ahol ezzel nincs minden rendben, ott a könyvtár önálló működésével is alapvetően gond van”.

És most nézzük a megoldandó problémákat:

Könyvtárosok és fenntartók egyaránt többször szóvá teszik, hogy a támogatások még egyszer sem jutottak „le” a rendeletben előírt időpontban. Ezt az alábbiakkal magyarázhatjuk: a rendelet készítésekor úgy terveztük, hogy az automatikus támogatást minél előbb, legalább május 20-áig át kelljen adni a Belügyminisztériumnak. Az elkülönített keret terhére meghirdetendő felzárkóztató pályázatot pedig ettől függetlenül kezeljük, s azt kb. június hónapban utaltatjuk a nyerteseknek. Az első ilyen pályázat meghirdetése után (1998-ban) azonban kiderült, hogy az elkülönített

keretet nem tudtuk kiosztani teljes mértékben (a pályázatok kb. felét formai okokból el kellett utasítanunk), s a megmaradt forrást vissza kellett osztani az automatikusan adandó támogatásokhoz. Tehát a Könyvtári Intézettel újra el kellett készítenünk az utalványozási listát. A felzárkóztató pályázatra elkülönített kerettel ugyanígy jártunk 1999-ben és 2000-ben is. Kénytelenek vagyunk tehát az automatikus támogatással megvárni a felzárkóztató pályázat eredményét, mert azt „második fordulás” támogatásként már nem tudnánk kiosztani. Összességében úgy gondoljuk, hogy ez még mindig célszerűbb megoldás, mint ha a felzárkóztató pályázatra elkülönített keret maradványa bent maradna a központi költségvetésben. A felzárkóztató pályázat feldolgozásának felgyorsításával azt valószínűleg el lehet érni, hogy a támogatás az önkormányzatokhoz június végéig megérkezzen. (E „felgyorsítás” azonban nem csak a Könyvtári Osztálytól függ.) Ha e megoldással a könyvtárosok egyetértenek, akkor ilyen határidőkkel kellene módosítani a rendeletet.

Ugyanígy fontos azt is áttekinteni, hogy milyen módon lehetne meggyorsítani a támogatásnak az önkormányzatoktól a könyvtárakba történő eljuttatását. A jelentésekből több helyen 2-3 hónapról is olvashatunk (ezek közül a többség összevont intézmény). Főként kistelepülések esetében a legtöbb helyről azt jelzik, hogy szóban (telefonon) már a pénz megérkezése napján tájékoztatják a könyvtárost, és kezdheti a támogatás felhasználását. Természetesen van ezzel homlokegyenest ellenkező példa is: volt olyan hely, ahol a szakértő (december közepén) segítette „megkeresni” a pénzt (megtalálták). Az is biztos, hogy a rendeletben megfogalmazott öt banki nap kivitelezhetetlen, a módosítás során egy realisabb határidőt kell megállapítani.

Sajátos problémakört alkot a rendelet azon kitétele, mely szerint „az intézménynek... a rendelkezésre bocsátott támogatást elkülönítetten kell kezelnie, és annak felhasználásáról tételes, analitikus nyilvántartást kell vezetnie”. A jelentések alapján e nyilvántartásnak az alábbi módosításait vázolhatom fel:

- A számlákat elkülönítetten kezelik, s ezeken jelölik a leltári számokat+ a címet és ha van a csoportos leltárkönyvben is jelzik a forrást (19 könyvtár);
- A számlákat elkülönítetten kezelik, s ezeken jelölik a leltári számot (7 könyvtár);
- A számlákat elkülönítetten kezelik+feljegyzéses nyilvántartást készítenek a leltári számokkal+ a csoportos leltárkönyvben is jelölik a forrást (1 könyvtár);
- A számlákon jelölik a leltári számot, de azokat nem kezelik elkülönítetten (8 könyvtár);
- A számlákat elkülönítetten kezelik, de leltári szám nélkül és a leltárkönyvben nem jelölnek semmit (8 könyvtár);
- A számlákat nem záradékolják, de a leltárkönyvben jelölik a forrást (8 könyvtár);
- A leltárkönyvben és a könyvben (dokumentumon) pecséttel jelölik a forrást (2 könyvtár);
- Külön füzetben felsorolják a támogatásból szerzeményezett dokumentumokat+ jelzik a csoportos leltárkönyvben is (2 könyvtár);
- A számlákon jelzik a forrást és ezeket külön feljegyzésben összesítik (1 könyvtár).
- A könyvtár semmit nem tart nyilván, de a polgármesteri hivatalban külön „pályázati nyilvántartást” vezetnek (1 könyvtár).

Egy szakértő – a fenti lista után számomra már kissé rejtélyesnek tűnően – azt jelezte, hogy „a könyvtárban tételes, analitikus nyilvántartást vezetnek, a tételek könnyen visszakereshetők”. Természetesen van olyan könyvtár is, amely semmilyen módon nem jelzi a forrást („de rendben költötte el”). Mindenképpen megemlíendő az ellátórendszerek nyilvántartásának kérdése, amely legalább annyiféle változatot tartalmazhat, mint a már felsorolt lehetőségek. (A kockás, illetve a vonalas füzetekről itt már szó se essék.) Mindezek alapján úgy gondolom, hogy ideje lenne a könyvtárosoknak szót váltaniuk erről a kérdésről. Nem hiszem, hogy a nyilvántartás módját is a rendeletben kell szabályozni, hiszen többféle helyes megoldás is lehetséges. Az alkalmazott nyilvántartást mindenképpen a helyi lehetőségekhez és viszonyokhoz képest kell kialakítani. Egy biztos: ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy a támogatás felhasználása valóban ellenőrizhető legyen. *Kovácsné Mogyorósi Erika* – láthatóan egyeztetve a vizsgált könyvtárak munkatársaival – a következő javaslatot fogalmazta meg: „A központi támogatás összegéből vásárolt dokumentumok számláit záradékolni kell a leltárkönyv adataival, a számlákról listát kell készíteni, amelyen azonosítható, hogy az intézmény (vagy gazdálkodó szervezet) bankanyagában hol található meg a számlák. Végösszegeben láthatóvá kell válnia a központi támogatás (önkormányzati felajánlással együttes) megjelenésének”.

A támogatást a könyvtárak többsége – a szakértők egybehangzó véleménye szerint – okosan és a szükséges dokumentumok vásárlására használta fel. Jellemzően megnövekedett a többes példányos rendelés, a kézikönyvtári állomány erőteljes fejlesztése, illetve az elektronikus dokumentumok koncepciózus szerzeményezése. Az összegek nagy részét (és ez most nem a reklám helye) a Könyvtár-ellátónál költik el. „Állományalakítási gondok különösen a kettős funkciójú (iskolai–települési) könyvtáraknál jelentkeznek, a beszerzések aránya kimutathatóan jelentős mértékben eltolódik az oktatást támogató dokumentumok beszerzése felé” – írja *Madarászné Szakmáry Katalin* zalai tapasztalatairól (de ezt a tendenciát több szakértő is jelzi). Fontos lenne tehát, hogy a kulturális tárca képviselői tárgyalásokat kezdjenek az oktatási tárca vezetőivel: el kellene érni, hogy az érdekeltégnövelő támogatáshoz hasonló módon és nagyságrendben legyen iskolai könyvtári állománygyarapítási támogatás is.

Kérdésként merült fel, s mert mindenkit érint, célszerű itt tisztázni: az általános forgalmi adót az érdekeltégnövelő támogatásból vásárolt dokumentumok után is vissza lehet igényelni. A többi – a szakértők által közvetített – kérdést továbbítottam az „illetékesekhez”.

Összességében az önkormányzatok kb. 80%-a kaphat olyan levelet, amelyben fontosnak tartom kifejezni a kulturális tárca vezetőinek köszönetét az önkormányzat gondosságáért, figyelméért. A már említett hat önkormányzathoz szóló dörögdelmes levélén kívül érdemes lesz 10-15-nek egyedi levelet is írni, s ebben kérni őket arra, hogy a szakértők által jelzett kisebb-nagyobb hiányosságokat, problémákat orvosolják (s ehhez kérjék a megyei könyvtárak segítségét is).

* * *

JAVASLATOK, ÖSSZEGZÉS

A szakértők feladatuk kapták azt is, hogy a finanszírozási rendszer módosításával kapcsolatos esetleges javaslatokat is gyűjtsék össze, illetve fogalmazzák meg erről saját véleményüket. Ezek nagyjából a következőkben összegezhetők:

- Módszertani kiadványt kellene megjelentetni a támogatás felhasználásának nyilvántartásáról.
- A megyei könyvtáraknak több gondot kell fordítaniuk a tanácsadásra, segítségre, komolyabban kell venni a községi könyvtárosok tájékoztatását.
- A támogatás felhasználásának összegét jelentessük meg a statisztikai űrlapon is.
- Az önkormányzatok ne csak az előző évi gyarapítási összeget, hanem a tárgyévi tervet is jelentsék.
- A támogatás felhasználásának nyilvántartása formális és fölösleges procedura, összegszerűen úgyis látszik, hogy valóban állománygyarapításra költötték-e a támogatást.
- A megítélt támogatásról minden évben értesítsük külön a fenntartót és külön a könyvtárost is.
- A támogatást közvetlenül a könyvtárakba küldjük.

E javaslatok többségét érdemes megvitatni és konszenzus esetén megvalósítani. Nem lehet viszont megoldani azt, hogy a támogatás felhasználását a könyvtárosnak ne kelljen ellenőrizhető módon adminisztrálnia. Ez a finanszírozási program ugyanis a lehető legegyszerűbb módon juttatja el a központi forrásokat az adott helyekre: nincs előzetes kontroll, nem kell 15 oldalas pályázatokat írni és nem kell izgulni, hogy vajon végül is kap-e a könyvtár és milyen összeget. „Cserébe” viszont *átláthatóvá kell tenni* a felhasználást. Ez nem elsősorban a kulturális tárca érdeke (amely az Országgyűlés előtt felelős e forrásoknak a törvényben rögzített cél szerinti felhasználásáért), hanem a könyvtáraké, illetve olvasóiké. Hiszen a formai követelményekkel lehet kikényszeríteni, hogy a támogatásokat valóban mindenütt a könyvtárak állománygyarapítására fordítsák.

Nem lehet azt sem megoldani, hogy e támogatások közvetlenül a könyvtárakba kerüljenek. Elsősorban azért, mert a jelenlegi államháztartási rendszer szerint az egyes intézmények finanszírozása fenntartófüggő. A kulturális törvény elfogadásával együtt a jogalkotó jelentős összegeket biztosított e szakterületek fejlesztésére a kulturális tárca költségvetésében. A Belügyminisztérium költségvetésében biztosított forrás megteremtése egy plusz lehetőséget jelentett. E lehetőséggel viszont együtt „kaptuk” a finanszírozás technikáját is: ez a forrás ún. központosított előirányzat, amelynek a felhasználását az államháztartási törvény és az éves költségvetési törvények határozzák meg. Az önkormányzatok többféle szakterület működtetéséhez kapnak ilyen előirányzatot, a könyvtári célút ezek közül nem tudjuk „leválasztani”, ugyanazok a szabályok vonatkoznak erre is, mint az oktatási vagy a szociális célúakra. E támogatást tehát csak az önkormányzatokon keresztül juttathatjuk el a könyvtárakhoz.

A felsorolt javaslatokkal és a vizsgálattal kapcsolatban várjuk kérdéseiket, véleményüket.

A vizsgálatba bevont települések
(A gyarapítási és támogatási összegek eFt-ban)

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege	Érd. növ. tám. automatizmus 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. összes utalandó	Könyvtárpártoló önkormányzat 2000.	Esélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás						Szakértő
											1999.			1998.		1997.	
											Érd. növ.	KPÖ	Telematika	Érd. növ.	KPÖ	KPÖ	
1.	Bács	Baja	1		3 227	669		669			787			339+500		Kiss Jenő	
2.	Bács	<i>Felsőszentiván</i>	1		273	64		64			38			33		Kiss Jenő	
3.	Bács	<i>Izsák</i>	1	1	1 114	237		237			230			112		Kiss Jenő	
4.	Bács	Kiskunfélegyháza	1	1	4 310	716		716			701+1000	500	290			Kiss Jenő	
5.	Bács	Kiskunmajsa	1		2 795	631		631			493	300	600	300		Kiss Jenő	
6.	Bács	Kunszentmiklós	1	1	640	106		106			154+100			103		Kiss Jenő	
7.	Bács	Lajosmizse	1	1	1 286	280		280			266	800	700	167		Kiss Jenő	
8.	Bács	Soltvadkert	1		918	202		202			182			173		Kiss Jenő	
9.	Baranya	<i>Babarc</i>	1		209	44		44			48			49		Győri E.	
10.	Baranya	Bóly	1		502	114		114			85	1000		144		Győri E.	
11.	Baranya	<i>Gyód</i>	1			0	30	30	100		13			6+30		Győri E.	
12.	Baranya	Mohács	1	1	2 282	489		489			498+300	600	300+300			Győri E.	
13.	Baranya	Patapoklosi	1	1										1 000		Győri E.	

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege	Érd. növ. tám. autómátizmus 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. összes utalandó	Könyvtárpártoló önkormányzat 2000.	Esélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás					Szakértő		
											1999.			1998.			1997.	
											Érd. növ.	KPÖ	Telematika	Érd. növ.	KPÖ		KPÖ	
14.	Baranya	Somogyhatvan														Győri E.		
15.	Baranya	Szellő	1	1													Győri E.	
16.	Baranya	Villány	1	1	365	78		78		250	80	300						Győri E.
17.	Békés	Battonya	1	1	1 477	306		306			360			230	600			Gubuczné
18.	Békés	Békés	1	1	2 249	520	300	820			353+200			270				Szabóné
19.	Békés	Déaványa	1	1	956	200		200	200		227			192		1 000		Szabóné
20.	Békés	Kondoros	1	1	1 404	329		329			204			256	1 000			Szabóné
21.	Békés	Mezőberény	1	1	2 063	402		402			598		700	162+500				Szabóné
22.	Békés	Mezőkovácsháza	1		1 662	368		368			322			166				Gubuczné
23.	Békés	Szarvas	1	1	3 255	800		800			338+700		700 (?)	321				Szabóné
24.	Borsod	Bódvaszilas	1	1	77	4	100	104			62			17+100				Farkas M.
25.	Borsod	Borsodbóta	1	1	526	140		140			15			16				Gyüszí L.
26.	Borsod	Gelej	1		305	66		66			63			0+100				Farkas M.
27.	Borsod	Hernádkak	1	1	156	12		12			111			0+200				Gyüszí L.
28.	Borsod	Krasznokvajda	1	1	256	51		51			71			30		1 000		Farkas M.

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege	Érd. növ. tám. autotám. 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. öszes utalandó	Könyvtárpartoló önkormányzat 2000.	Esélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás					Szakértő	
											1999.			1998.			1997.
											Érd. növ.	KPÖ	Telematika	Érd. növ.	KPÖ		KPÖ
29.	Borsod	Olaszliszka	1	1	206	57		57								Gyüzi L.	
30.	Borsod	Szikszó									0+600	600	59			Gyüzi L.	
31.	Borsod	Tard	1	1	850	231		231	200		9+100		29			Farkas M.	
32.	Csongrád	Csongrád	1	1	2 374	517	300	817			488+500	2000	245+400			Gellérné	
33.	Csongrád	Deszk	1	1	299	48		48	235		124		96	300		Gellérné	
34.	Csongrád	Forráskút	1	1	268	61		61			47		31	800		Gellérné	
35.	Csongrád	Makó	1	1	2 186	404	500	904			713	800	309+500			Gellérné	
36.	Csongrád	Ötömös	1	1	13	0	100	100			13		11			Gellérné	
37.	Fejér	Cece									65		24+141			Baloghné	
38.	Fejér	Csákvár	1	1	514	112		112	200		106		85	800		Baloghné	
39.	Fejér	Mezőfalva	1	1	1 101	255		255			173		179			Baloghné	
40.	Fejér	Mór	1	1	3 020	654		654			636	700	460	800		Baloghné	
41.	Fejér	Perkátá	1	1	892	220		220			91	300	101			Baloghné	
42.	Fejér	Polgárdi	1	1	898	189		189			209		98+100			Baloghné	
43.	Győr	Csorna	1	1	2 070	448		448			436	600	700	249		Czupi Gy.	

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege	Érd. növ. tám. automa-tizmus 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. összes utalandó	Könyvtárpártoló önkormányzat 2000.	Esélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás					Szakértő	
											1999.			1998.			1997.
											Érd. növ.	KPÖ	Tele-matika	Érd. növ.	KPÖ		KPÖ
44.	Győr	Dunakiliti									28			33	800		Czupi Gy.
45.	Győr	Fertőszentmiklós	1	1	1 087	239		239		200	215			192			Czupi Gy.
46.	Győr	Pusztacsalád									41			4			Czupi Gy.
47.	Hajdú	Balmazújváros	1	1	2 058	472		472			337+200		500	251			Halász M.
48.	Hajdú	Berettyóújfalú	1		990	224	600	824			174+500		300	118			Halász M.
49.	Hajdú	Bocskai kert									104			34			Halász M.
50.	Hajdú	Fülöp	1	1			60	60			59			7+100			Halász M.
51.	Hajdú	Hajdúböszörmény	1	1	2 869	691		691			351+500		700	305			Halász M.
52.	Hajdú	Hajdúnánás	1	1	1492	282		282			463			194+500			Halász M.
53.	Hajdú	Téglás	1	1	919	221		221			113			67	800		Halász M.
54.	Heves	Gyöngyös	1	1	5 177	1 292		1 292			467+1000	300		399			Gubuczné
55.	Heves	Hort	1	1	696	160		160			113	600		79			Gubuczné
56.	Heves	Kisköre	1	1	600	126		126	200		140			109	600		Gubuczné
57.	Heves	Nagyvisnyó	1		490	103		103	150		115			93	300		Gubuczné
58.	Jász	Cserkeszőlő	1		173	5		5			53+60			12+50			Jakabné

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege	Érd. növ. tám. automa-tizmus 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. összes utalandó	Könyvtárpártoló önkormányzat 2000.	Esélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás					Szakértő	
											1999.			1998.			1997.
											Érd. növ.	KPÖ	Tele-matika	Érd. növ.	KPÖ		KPÖ
59.	Jász	Jászájkóhalma	1		528	119		119			93			75	800		Jakabné
60.	Jász	Karcag	1	1	4 178	1 038		1038			395+1000			205	600		Jakabné
61.	Jász	Kótelek	1	1	877	207		207			122			111		1 000	Jakabné
62.	Jász	Mesterszállás	1	1	453	114		114			37			73	600		Jakabné
63.	Jász	Szajol	1		139	30	50	80		150	29			25			Jakabné
64.	Komárom	Ács	1		431	87		87		150	115			82			Kovácsné
65.	Komárom	Esztergom	1	1	2 261	554	500	1054			241+350			203+500			Kovácsné
66.	Komárom	Leányvár	1	1	176	43		43			20+30			16+20			Kovácsné
67.	Komárom	Piliscsév	1	1	537	122		122			91	800		54			Kovácsné
68.	Nógrád	Balassagyarmat	1	1	3 799	765		765			1.010		900	637	500		Engel T.
69.	Nógrád	Bátonyterenye	1	1	1 708	408		408			221		700+500	270			Engel T.
70.	Nógrád	Rétság	1	1	1 416	305		305			304			230	800		Engel T.
71.	Nógrád	Szécsény	1	1	2 060	456		456			396		700	263	600		Engel T.
72.	Pest	Bugyi	1	1	1 223	269		269			241			71+250			Ramháb M.
73.	Pest	Cegléd	1	1	4 487	1 017		1 017			781+500		800	466+300			Ramháb M.

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege		Érd. növ. tám. automatizmus 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. összes utalandó	Könyvtárpártoló önkormányzat 2000.	Eszélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás					Szakértő	
												1999.			1998.			1997.
												Érd. növ.	KPÖ	Telematika	Érd. növ.	KPÖ		KPÖ
74.	Pest	Dunaharaszti	1	1	6 911	1 698			1 698			722			917		800	Ramháb M.
75.	Pest	Dunakeszi	1		4 880	1 109			1 109			839	800	600	584			Ramháb M.
76.	Pest	Érd	1	1	4 117	962	500		1 462			609+500		800	608			Ramháb M.
77.	Pest	Örkény	1												35+200			Ramháb M.
78.	Pest	Páty	1	1	1 051	288			288			0+200						Ramháb M.
79.	Somogy	Balatonlelle	1	1	1 445	334			334			226			162			Arató A.
80.	Somogy	Bodrog	1	1								12+100			2			Arató A.
81.	Somogy	Hetes	1		120	19			19			49			0+200			Arató A.
82.	Somogy	Lengyeltóti	1	1	1 440	311			311			308	1 000		115			Arató A.
83.	Somogy	Nagyatád	1	1	1 482	320			320			316		700	353	500		Arató A.
84.	Somogy	Siófok	1	1	8 823	1 951			1 951			1710		700	1306	1000		Arató A.
85.	Somogy	Zamárdi	1		580	135			35		150	89	600		61			Arató A.
86.	Szabolcs	Csenger										166		300	88			Belgyárné
87.	Szabolcs	Csengersima	1	1								5+200			19			Belgyárné
88.	Szabolcs	Kállósemjén	1	1	1 079	247			247			179	1 000		59			Belgyárné

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege	Érd. növ. tám. automa-tizmus 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. összes utalandó	Könyvtárpártoló önkor-mányszat 2000.	Esélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás					Szakértő	
											1999.			1998.			1997.
											Érd. növ.	KPÖ	Tele-matika	Érd. növ.	KPÖ		KPÖ
89.	Szabolcs	Nagykálló	1	1	1 139	264		264			178+150		700	110+200		Belgyárné	
90.	Szabolcs	Nyírtura	1	1	90	0		0			89					Belgyárné	
91.	Szabolcs	Tarpa	1			0	200	200			18					Belgyárné	
92.	Szabolcs	Tiszavasvári	1	1	1 695	371		371			343+250			123		Belgyárné	
93.	Tolna	Aparhant	1	1	954	205		205			205			27		Bertalanné	
94.	Tolna	Bátaszék	1	1	799	183		183			132			119		Bertalanné	
95.	Tolna	Dombóvár	1		2 804	581		581			386+300		600	481		Bertalanné	
96.	Tolna	Gyönk	1	1	565	121		121			124			106	600	Bertalanné	
97.	Tolna	Gyulaj	1		404	96		96			53			11	600	Bertalanné	
98.	Vas	Bük	1	1	1 226	282		282			199	1 000		179		Kiss G.	
99.	Vas	Csepreg	1	1	1 158	247		247			256		400	163	1 000	Kiss G.	
100.	Vas	Nemeskeresztúr									28	500		24		Kiss G.	
101.	Vas	Pinkamindszent									5	300		4		Kiss G.	
102.	Vas	Répcelak	1	1	1 179	263		263			219			199	600	Kiss G.	
103.	Vas	Rum				0		0	150		43	300		14		Kiss G.	

	Megye	Település	Jegyzékre jelentkezett	Jegyzékre felvett	1999-es gyarapítás összege	Érd. növ. tám. automatizmus 2000.	Felzárkóztató pályázat	Érd. növ. tám. 2000. összes utalandó	Könyvtárpártoló önkormányzat 2000.	Esélyegyenlőség-növelő pályázat 2000.	Támogatás					Szakértő	
											1999.			1998.			1997.
											Érd. növ.	KPÖ	Telematika	Érd. növ.	KPÖ		KPÖ
104.	Vas	Vasvár	1	1	1 975	418		418			452		600	380		800	Kiss G.
105.	Veszprém	Badacsonytomaj									109			45			Tuba L.
106.	Veszprém	Csabrendek							300		68+100			32+100			Tuba L.
107.	Veszprém	Herend									59			5			Tuba L.
108.	Veszprém	Kemeneshőgyész												0+50			Tuba L.
109.	Veszprém	Marcalgergelyi									47			0+80			Tuba L.
110.	Veszprém	Olaszfalu	1	1							24			0+50			Tuba L.
111.	Veszprém	Tapolca	1	1	2 320	498		498			605+300		1 200	329			Tuba L.
112.	Zala	Hévíz	1	1	559	124		124			107			58			Madarászné
113.	Zala	Lenti	1	1	2 905	543		543			924		600	514			Madarászné
114.	Zala	Szeptnek	1								65	500		56			Madarászné
115.	Zala	Zalaegerszeg	1	1	7 021	1 605		1 605			1 171		800	1 159	500		Madarászné
116.	Zala	Zalalövő	1	1	553	101		101	80		183			170	1 000		Madarászné
117.	Zala	Zalaszentbalázs	1	1	326	76		76			50	1 000		40			Madarászné
118.	Zala	Zalaszentgrót	1	1	998	229		229			162		300	155			Madarászné